

וחכמים אומרים: כל הקרבנות שהצבור היו מקריבין באהל מועד שבמדבר היו מקריבין גם כן בבמה גדולה שבאהל מועד שבלגל שלגבי הציבור אמנם אין חילוק ביניהם, וכאן וכאן בין בבמה גדולה ובין בבמה קטנה לא קרבו ליחיד אלא עולה ושלמים בלבד שהיחיד לא הקריב חובותיו אף בבמה גדולה, נמצא שלגבי היחיד לא הושוו אהל מועד שבמדבר לאהל מועד שבלגל, וכן לא הוקרבו ליחיד מנחה ונזירות לחכמים, [ודעת חכמים אלו כדעת חכמים דלעיל ולהלן יתבאר לענין מה נחלקו].

רבי שמעון חולק הוא על כולם בכך שהם סוברים שהצבור הקריב בבמה גדולה כל קרבנותיו ואילו הוא אומר: אף הצבור לא הקריבו בבמה גדולה אלא פסחים וחובות הקבוע להן זמן דהיינו תמידין ומוספין⁽¹⁶⁸⁾, אבל חובות שאין קבוע להן זמן כגון פר העלם דבר ושעירי עבודת כוכבים לא הקריבו הצבור בשעת איסור הבמות⁽¹⁶⁹⁾.

שהוא שעת היתר במות, וסובר רבי יהודה שהיחיד מקריב קרבנות חובותיו בבמה גדולה אף שלא מקריבם בבמה קטנה⁽¹⁶⁷⁾, ומשמע מדבריו שברין זה חולק הוא על רבי מאיר וחכמים, ונמצא כי לדעתם לא הקריב היחיד חובותיו כלל אף בבמה גדולה.

שואל רבי יהודה: מה בין אהל מועד שבמדבר לבין אהל מועד שבלגל? מאחר שאמרנו ששוין הם לענין הקרבנות שהוקרבו בהם.

ומשיב: אהל מועד שבמדבר לא היו במות מותרות אז לכל יחיד, אהל מועד שבלגל היו הבמות מותרות ליחיד. וגם בזמן הגלגל כשהקריב כל אדם על במתו שבראש גגו דהיינו במת יחיד, לא היה מקריב עליה אלא עולה ושלמים בלבד ולא מנחה ונזירות, ובזה סבר כדעת חכמים לעיל, [וכן לא הקריב היחיד שם חובותיו].

ונחשב כשל ציבור: כיון שבא בכינופא היינו רק כשכל יחיד מביא בפני עצמו לקיים חיוב אכילת פסח אך בגלגל לא הקריב כל יחיד קרבן פסח לעצמו, אלא כל הציבור הקריבו קרבן פסח אחד, כי יחיד לא מביא בבמה אפילו קרבן חובה שקבוע לו זמן, אלא שיש בקרבן פסח גם חובת הציבור להביא קרבן, וחייב זה יוצאים בפסח אחד לכל ישראל, [וכשכל יחיד מביא נחשב כקרבן ציבור ואין צריך להביא עוד אחד לכולם]. וראה מקראי קודש פסח [ח"א ב] שדן בדבריו.

169. תוס' [ד"ה בע"א ר"ש] כתבו שלמסקנא לרבי שמעון לא הקריבו הציבור חטאת, ואפילו שעירי יום הכפורים שקבוע להן זמן. [ונמצא

167. יתכן שנחלקו אם במה גדולה טעונה היתר במות, ולפיכך סברו ת"ק ורבי מאיר שגם בה נאמר המיעוט "ישרות" תביאו ולא חובות. אך רבי יהודה סבר שרק במה קטנה טעונה היתר, ואילו גדולה דינה כמשכן ומקדש ואינה צריכה היתר ולא התמעט בה הבאת חובות יחיד. [וכבר הבאנו לעיל קיד, א נשחלקו בזה אמוראי] וזה גם הטעם שנחלקו במקור דין זה להלן אם "בעיניו" נסוב דוקא על במת יחיד לרבי יהודה [אך של ציבור היא בכלל המקדש], ואילו רבנן סברו שגם במה גדולה היא בכלל "בעיניו", וראה עוד בהמשך הסוגיא.

168. בזרע אברהם [ו סק"א] כתב כי מה שמצינו ביומא [נא, א] שפסח נקרא קרבן יחיד

וזה טעמו של רבי מאיר שאין קרב בבמה קטנה דבר שאינו נידר ונידב, שהרי היחיד לא הקריב אז כלל חובות, ואילו הצבור אין מקריב קרבנותיו כלל בבמה קטנה אלא בבמה גדולה, כמו ששינינו במשנתנו "קרבנות צבור קרבין במשכן".

אולם **מנחות ונזירות** סובר רבי מאיר שקרבין בבמה קטנה, הואיל וישירות ניהו, שהמנחה באה על ידי נדר או נדבה, וקרבתו נזירות אף שהן חובה עליו להביאם במלאת ימי נזירותו, מכל מקום נחשבים "ישירות", שהרי את עצם הנזירות קיבל עליו בנדר.

ורבנן, שנחלקו על רבי מאיר וסברו שאין היחיד מקריב בבמה אלא עולות ושלמים בלבד ולא מנחות ונזירות, טעמם הוא: **מנחות** לא קרבו, כי אין מנחה בבמה לא בגדולה ולא בקטנה.⁽¹⁷⁰⁾ וממקרא הוא

והוינן בה: **מאי טעמא דרבי מאיר** שאמר כי כל קרבן שאינו נידר ונידב אינו קרב בבמה קטנה, ואילו קרבנות נזיר קרבים.

ומבארין: **דאמר קרא "לא תעשון ככל אשר אנחנו עושים פה היום איש כל הישר בעיניו"**, וכך פירושו: **אמר להן משה לישראל: כי עייליתו לארץ ישראל**, ותהיו מותרין להקריב כל יחיד בבמה בהיות המשכן בגלגל, ושם "לא תעשון", לא תקריבו כל יחיד קרבנות החובה שלו כפי שאנו מקריבים היום במשכן שבמדבר, אלא "איש הישר בעיניו". דהיינו "איש", היחידים, **ישירות תקריבו** שם, דהיינו קרבנות נדר ונדבה שאינם חובה על האדם אלא "ישרו" בעיניו להתנדב. אבל קרבנות **חובות**, **לא תקריבו** היחידים עד שתבאו לשילה. ולא חילק הכתוב בין במה גדולה לקטנה, ובשניהם לא הקריב היחיד חובותיו.

יהודה היא, ולשיטתו יחיד מקריב חובות בבמה. וגם מדברי תוס' הנ"ל מבואר שרק לדעת רבי שמעון אין מקריבין שעירי יום כפור, אך לדעת חכמים שנחלקו עליו, מקריבין, ונחלקו אם הטעם שאי אפשר להקריב חובות בבמה גדולה הוא מפני שאינה ראויה להם, ולכן סבר רבי שמעון שגם ציבור לא מקריבין, אך חכמים סברו שהחסרון הוא בחיוב הבאת הקרבן, שאינו חל על היחיד בזמן הבמות, וסברו שפר ואיל של יוה"כ אף שהם קרבנות יחיד שמכפרין לכהן גדול, יש בהם גם חובת ציבור מצד סדר יוה"כ וקרבין בבמה [ולכן היה הוה אמינא ביומא נא, ב וחולין כב, א שיביאנו מתרומת הלשכה] ועיין **בשאלת הכהנים תורה** [מנחות מד, ודברי הר"ש טעונים ביאור].

170. כך נקטו תוס' [ד"ה ורבנן, ולהלן קיט, ב

שאינו בא למעט אלא עולות חובה שאין קבוע להן זמן, והן עולה שמביאין הציבור על שגגתן בעבודה זרה. וכן דקדק הקרן אורה מירושלמי].
והר"ש בכיאוורו לתו"כ [אחרי פ"ז, א] כתב ש"לחוקת עולם" האמורה בקרבנות יום הכפורים באה למעט שאין להקריבם בבמה. ובספר כלי חמדה [ק"ו מיד ולדורות סוף במדבר] ביאר כוונתו כדברי המשנה למלך [פ"א מקר"פ ה"ג] שפר ואיל של כהן גדול הן חובת יחיד ואין קרבין אפילו בבמה גדולה, וכיון שסדר העבודה מעכב ביום כפור, נמצא שבטל דין הקרבת כל הקרבנות של יום כפור בבמה. וכן צידד המקדש דוד [כ, א, אך בסי' כו, א כתב שבאופן שאין חיוב להקריב את הפר אינו מעכב את השעיר, ונמצא שאם החסרון בבמה נחשב שאין חיוב להקריב, אין סדר היום בטל].

אולם יש לדחות שסתם ספרא [— תו"כ] רבי

ובנדרו רק אסר עצמו בנדר מיין ותגלחת, וממילא נתחייב להביא הקרבנות במלאת ימי מזירותו, וחובות לא קרבו בכמה ליחיד⁽¹⁷²⁾.

אמר שמואל: מחלוקת רבי מאיר ורבנן בניירות אם הוי חובה או נדר היא דוקא

נלמד, שנאמר לגבי היתר הקרבה בכמות "זבחים", ודרשו רבנן: זבחים ולא מנחות⁽¹⁷¹⁾.

נזירות לא קרבו בכמה לרבנן, כי חובות נינהו. שהרי הנזיר לא נודר את קרבנותיו,

על השלחן והיינו שמיעוט התו"כ רק על דין מנחה].

ולענין מנחת חובה דן המשנה למלך [פ"א מקר"פ ה"ג] אם היא קרבה בכמה. וראה בקרן אורה שתמה איך נחנכו הכהנים בשעת היתר הבמות, והרי אי אפשר להביא מנחה, ואם מנחת חובה באה בכמה ניחא, אכן מדברי הר"ש הנ"ל מבואר שגם מנחת חובה אינה קרבה בכמה.

עוד דן המשנה למלך אם מנחת צבור קריבה בכמה, ומדברי הר"ש נראה שגם היא אינה קריבה, כי לחם הפנים הוא של ציבור. וראה בטורי אבן [ר"ה ז'] ובקונטרס אחרון שם שדנו אם גם מנחת העומר בכלל זה, [וראה קרן אורה והגהות רד"ל להלן קיח, א]. ופירוש כתר כהונה לספרי במדבר אות רנז שדנו בזה.

172. רש"י נקט שקרבנות נזירות נחשבות חובה, כיון שלא נדבם בפיו, אלא חל חיובם עליו ממילא מפני נזירותו. והיא מחלוקת ראשונים גדולה [ראה תוס' בנזיר כד, א ד"ה דתניא, יא, א ד"ה דהוי, וברמב"ם פ"א מנדרים ה"י וראה קובץ שיעורים ביצה דף כ].

ובתוס' הקשו למאן דאמר שקרבנות נזירות הן חובה, איך הקריב אבשלום קרבנות נזירותו בזמן היתר הבמות. ובקרן אורה [נזיר ח, ב] יישב לפי דעת הרא"ש שזויר עולם מגלח רק כל שנה רק אם רוצה בכך, ונמצא שקרבנותיו תלויים ברצונו וכנידר ונידב.

ובספר תורת הנזיר [להגר"י הוטנר, פ"ג הי"ב] תמה עליו ממשנתנו, שהרי לדבריו גם חטאת הנזיר קריבה בכמה באופן זה ובמשנה

ד"ה אין], ומוכח מדבריהם כי גם ההקרבה בכמה גדולה טעונה היתר הקרבה בכמה, ואין לה דין הקרבת פנים, ולכן גם בה לא הותרה הקרבת מנחה. [והיינו דוקא ליחיד כמו שהוסיפו תוס' בלשון הגמרא אך מנחת ציבור ודאי קריבה, וראה בסמוך]. והוסיפו תוס' שאין סברא לומר שדין זה תלוי במחלוקת רבי יהודה ורבנן, ומסתבר שגם לרבי יהודה לא קרבו מנחות אפילו בכמת ציבור.

אך החזו"א [קמא מא, טו] צידד שלרבי יהודה כיון שיחיד מקריב חובותיו בכמה גדולה, מוכח שדינה כהקרבנות פנים [ולא נגרע דינה כשהותרו במות יחיד] ומביאין בה גם מנחות, אך לרבנן שנגרע דין כמה גדולה בשעת היתר הבמות, שאין היחיד מביא בה חובותיו, נמצא שגם ההקטרה בכמה גדולה היא מדין הקטרת במות ולכן אין מביאין בה מנחה.

171. בתורת כהנים [אמור פר' יג ספי"ח] דרשין על האמור בלחם הפנים "חק עולם" "לבית עולמים", וביאר הר"ש שבא למעט שאינו נוהג בכמה כי אין מנחה בכמה. [ועי"ש פר' י לגבי מנחת העומר וצ"ע]. ותמה הגרי"ז [עה"ת ס"פ אמור] שהרי לחם הפנים לא גרע ממנחת ציבור שודאי היא קריבה בכמת ציבור, ואילו המיעוט על במת ציבור, הרי אין קרבן ציבור קרב בה, ואין צורך לטעם שאין קריבה בכמה. [וכן תמהו מהמבואר בשמואל א, כא, ב שלחם הפנים קרב בזמן דוד דהיינו בכמות, וכתב החזו"א [ליקוטים ו, א] שאמנם לא קיימו בו מצוות מנחה, אך יש בו דין נוסף שיהיה לחם

מאיל הנזיר, שיירה, ולא הזכירה הברייתא שהרמה זו אינה נוהגת בבמה קטנה. ומה טעם לחלק בינה לשאר המורמות? בהכרח, שאיל נזיר אינו קרב כלל בבמה, אף על פי שהוא קרבן שלמים.

ומסיים רבה קושייתו: **אי אמרת בשלמא בעולה ושלמים פליגי רבי מאיר ורבנן, ולרבנן לא קרבו בבמה אפילו עולה ושלמים של נזירות, אפשר לומר כי ברייתא זו הסוברת שלא קרב איל נזיר בבמה, הא מני, רבנן היא.**

אלא, אי אמרת בחטאת ואשם פליגי, ועולה ושלמים לכולי עלמא הקריב הנזיר בבמה, הא מני? לפי מי שיירה הברייתא דין הזרוע

בחטאת ואשם שמביא הנזיר, אבל בעולות ושלמים של הנזיר דברי הכל "ישרות" נינהו, וקרבי. כי היות ומצינו אופן שקרבנות אלו באין בנדר ונדבה אפילו שלא היה נזיר, לפיכך גם נזיר נחשב כאילו הוא נדר אותם.

מותיב רבה: שנינו בברייתא, חזה ושוק המורם לכהן מקרבן שלמים, ותרומת לחמי תודה, ארבע החלות המורמות לכהן מתוך ארבעים החלות הבאות עם התודה⁽¹⁷³⁾, נוחגין בבמה גדולה ליתנם לכהן מקרבנות שהקריבו שם. ואין נוחגין בבמה קטנה. כי נאמר בהם "להניף תנופה לה", ודרשינן "לה" ולא בבמה⁽¹⁷⁴⁾.

ומדייק רבה: **ואילו הזרוע בשלה המורמת**

כי אין מנחה קריבה בבמה, ובכל זאת רק לחמי תודה קרבין אף בקטנה ורק תרומתם אינה קריבה.

ובלשון הברייתא יש לדון אם בטלה עצם ההרמה בבמה קטנה, או שרק אינה נתנת לכהן, אך בתוספתא שנינו "חזה ודוק לבעלים בבמה קטנה, ומשמע שמרימים אותן אלא שאין ניתנים לכהן. וראה כתבי הגר"י להלן [ק"ט, ב].

174. **בתוס' [ד"ה ואין] כתבו כי אף שמצינו במשנה שמנחה ישנה בבמה ורק אין בה תנופה והגשה, שונה דין חזה ושוק שעיקרו לתנופה, ואם בטל דין תנופה בטל דין חזה ושוק. אך בשפת אמת ביאר שאינם טעונים תנופה כי אינה "לפני ה'", ואין צריך ליתנם לכהן כי אין כהן בבמה קטנה, ואין בחזה ושוק דין נוסף, ואין צורך לומר שבטל דין חזה ושוק. [ומשמע מדבריו שאין דין תנופת חו"ש תלוי בדין נתינתם לכהן, שהרי אף שאין כאן צריך מיעוט לתנופה]. וראה עוד במקור ברוך [ח"א טו] ובמשך חכמה שמות [כט, לב].**

פירש"י שאין חטאת קרבה בבמה. ולכן ביאר שאבשלום נדר שיגלח על הרבה עולות ושלמים, וקיימא לן שבאופן זה מגלח על אחד מהן ומשלם [ראה כס"מ פ"ח מנזירות ה"ה] ונחשב דבר הנדב כי לא חייבתו תורה בכולן.

אמנם באור שמח [פ"ב משחיטה ה"כ] הביא מספר האשכול [ח"ג שחיטת חולין, יד] שבין עולה ובין חטאת בנזיר נחשבים כדבר הנדור, וראה טור יו"ד ה' ובש"ך [שם סק"ה] ובשמלה חדשה [שם ס"ז] שנקטו כן בפשטות, ועיין בלב אריה [חולין מא, ב] שביאר מפני מה נקטה הגמרא עולה דוקא.

173. **במשך חכמה [שמות יח, יב] דקדק מלשון הברייתא שרק תרומת לחמה אין בבמה, ומשום שאין תנופה בבמה [וכמבואר בסמוך], אך עצם קרבן תודה יש בבמה. וראה בע"א שהבאנו נידון האחרונים בזה.**

והחזו"א [ליקוטים ו, ב] הוכיח מכאן כי לחמי תודה אינם בכלל "מנחות", שהרי הגמרא מצדדת להעמיד ברייתא זו כרבנן אף שהם אמרו

הבשלה המורם מאיל הנזיר? שהרי איל הנזיר קרב הוא בבמה לכולי עלמא.

ומתצינן: **אלא, אי אתמר, הכי אתמר: אמר שמואל: מחלוקת רבי מאיר ורבנן בעולה ושלמים שמקריב הנזיר, אבל בחטאת ואשם של הנזיר, דברי הכל חובות נינהו.** שהרי לעולם אין באין בנדר ונדבה⁽¹⁷⁵⁾, ועל כן לא קרבי בבמה, ונמצא כי הברייתא שיירה לזרוע בשלה כרבנן, משום שלא קרב איל נזיר כלל בבמה⁽¹⁷⁶⁾.

אמר מר: וחכמים אומרים: כל שהצבור מקריבין באהל מועד שבמדבר, מקריבין באהל מועד שבגלגל. וכאן וכאן לא קרבו ליחיד אלא עולה ושלמים בלבד.

והוינן בה: **מאי טעמייהו דרבנן שהצבור מקריבין כל קרבנותיהם בבמה גדולה, ואילו היחיד אינו מקריב חובותיו אף בבמה גדולה?**

ומבארין: **אמר קרא בשעת היתר הבמות⁽¹⁷⁷⁾ "איש הישר בעיניו יעשה"**,

שאינן כן בחטאתו. ועיין עוד בפנים מאירות.

176. לביאור הקרן אורה בנזיר [הובא לעיל] שקרבנות נזיר עולם נחשבים כנידר ונידב, עדיין יקשה למה לא הזכירה הברייתא זרוע בשלה של קרבן זה.

ואמנם **זרע אברהם** [יב] נקט כי קרבן חובה שיש המביאים אותו רשות [כגון נשים בפסח למאן דאמר שרשות היא אצלן] אינו נחשב כקרבן רשות, אלא שיש רשות ליכנס לכלל חובה, ואם כן גם קרבן נזיר עולם אף שתלוי בדעתו נחשב כקרבן חובה.

177. ב"תורה אור" ציון המקור לפסוק בשופטים [יז] העוסק בפסל מיכה, ואף ששם מדובר במעשה איסור, כוונת הכתוב שהעם לא מחו במיכה כי לא הרגישו במעשיו, כיון שכל אחד הקטיר על גגו כרצונו, וכיון שנקט הנביא לשון "הישר" משמע שהכוונה לדבר הנידר והנידב.

אכן בגליון הגמ' מובא המקור מחומש דברים [יב, ח] ששם נאמר "איש כל הישר בעיניו", וכן הביא שם רש"י מהספרי שדרש כן, וכן גירסת היראים [שס], והמלבי"ם [על אתר], וכבר העירו שהמלבי"ם בפר' ויקרא [אות צג] נקט אתל הפס' משופטים, וראה מש"כ על כך בספר

175. בספר תורת הנזיר [שם] ביאר כי אף שגם החטאת באה מחמת קבלתו נזירות, ריצוי החטאת מופקע הוא מכלל ישרות, וראה שם שהרזיב לברר אם קרבן שהוא מתיר יכול להיות בכלל "ישרות". והראה שהירושלמי ובבלי נחלקו אם דין זה תלוי במחלוקת לגבי נזיר שגילח על אחת משלשת הקרבנות אם יצא או לא, שאם לא יצא הרי כל אחד מהקרבנות הוא מתיר ואינו בא בבמה.

אמנם ממה שנקט שמואל כי מחלוקת רבי מאיר ורבנן דוקא בעולות ושלמים של נזירות, ולא בכל עולה ושלמים של חובה, משמע שנחלקו במחלוקת התנאים בנזיר [יח, ב] אם עולת נזיר היא דורון ונחשבת ישרות, או שהיא באה לכפרה ואינה כעולת נדבה אלא כחטאת, [וראה תוס' נזיר כד, א ד"ה והעולה, ובחי' הגרי"ז הלי' נזירות אם נחלקו בכל נזיר או רק בנזיר טמא]. ולכן דקדק מלשון חכמים "לא קרבו אלא עולה ושלמים בלבד" שנחלקו על קרבנות נזירות כי הן חובה, אך בשאר עולות חובה ושלמים לא מצינו מחלוקת זו.

ולפי המובא לעיל שיכול הנזיר לנדור שגילח על הרבה עולות ושלמים [ומקור לזה בספרי נשא לח, וראה רמב"ן במדבר ו, כא] הרי נמצא שיש אופן שעולותיו ושלמיו נידרין ונידבין מה

ולפיקך נצרך לכתוב "איש" לומר שצבור אינו כיחיד, אלא הציבור מקריבין חובותיהם בכמה גדולה?

ומתריצין: **כי כתיב "איש" — להכשיר את חזר לעבודת כמה, שאין צריך שיעבוד בה כהן אלא כל "איש" יקריב מקריב בכמתו בעצמו.**

ומקשינן: והרי להכשיר את הזר, מ'וזרק הכהן את הדם על מזבח ה' פתח אהל מועד" **נפקא, דדרשינן, "כהן בפתח אהל מועד, ואין כהן בכמה", ולמה נצרך לומר "איש"?**

ומתריצין: **מהו דתימא ליבעי בכמה קידוש בכורות כמעיקרא, קודם שהוקם המשכן, שהיתה עבודה בכמות בכורות.**

קא משמע לן "איש" לרבות זה, שכשר לעבודה בכמה, אפילו שאינו בכור (179).

שנינו בברייתא: וחכמים אומרים כל שהצבור מקריבין באהל מועד שבמדבר מקריבין באהל מועד שבגלגל, וכאן וכאן לא קרבו ליחיד אלא עולה ושלמים בלבד.

והוינן בה: הרי דברי "חכמים" אלו הם היינו הך כדברי **תנא קמא**, שהוא ה"חכמים" שהוזכרו בתחילת הברייתא, שגם לדבריהם

והרישנן: דוקא "איש" דהיינו היחיד, **ישרות הוא דליקרוב, חובות לא ליקרוב. אבל צבור, אפילו חובות נמי ליקריב** [וכן משמע ש"איש" לא יקריב חובות כלל, לא בכמה קטנה ולא בגדולה].

ומבארת הגמרא את טעמו של **רבי יהודה**, הסובר שלא נתמעט היחיד מהקרבת חובותיו אלא בכמה קטנה אבל בכמה גדולה מקריב:

אמר לך: כי כתיב "הישר", שממנו אנו ממעטים חובות ליחיד, "א"בעיניו" הוא דכתיב. דהיינו רק על כמה קטנה, שהיא בכל מקום אשר יבחר בעיניו. אבל בכמה גדולה, אפילו חובות נמי ליקרוב (178).

ומקשינן לרבי יהודה: **אלא הא כתיב בההיא קרא "איש", ומיותר הוא, שהיה יכול לכתוב "כל הישר בעיניו", וכי לאו, למימרא, ד"איש" דוקא דהיינו היחיד, בו אנו אומרים ישרות הוא דליקרוב, הא חובות, לא ליקרובו! אבל צבור, אפילו חובות מקריבים.**

ואילו כדברי רבי יהודה, שיחיד נתמעט מחובות רק בכמה קטנה, הרי פשיטא שהצבור אינו בכלל זה, שהרי הצבור אין מקריבים כלל בכמה קטנה, ולמה נאמר "איש"? אלא ודאי, הכתוב בא למעט את היחיד שלא יקריב חובותיו אף בכמה גדולה,

אור הישר.

178. ראה בטהרת הקודש שרבנן למדו מ"בעיניו" שהותרו הבמות להקריב נדרים ונדבות, ואינם בכלל האיסור של "לא תעשון" שאוסר ליחיד אפילו הקרבת חובה בכמה גדולה. אך מפירוש המשניות להרמב"ם דקדק שנקט כי רבנן לא דרשו את תיבת "מעניו" אלא

אורחיה דקרא הוא, ולכן פירש שהיתר הבמות נלמד ממק"א.

179. מכאן משמע שחיוב בכורות בכמה מעיקרא, היה גם בבמת יחיד ובכל כמה [אפילו שלא במקום המקדש] ושבה קושיית האחרונים למה העבודה בכמה טעונה בכור והרי גם מעיקרא היתה כשרה בזר. [ראה בהערות למשנה